

Бек магъаналы вопрослагы къарагъандыла

Ақыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Сюзюлген вопрослада кюмюланы 2009 жылны бюджетиден кырамай малчылыкны арасын кураууга 100 миллион сом субсидия беруу бла байламлы эди. Ол тилек бла КъМР-ни эл мюлк эм аш-азыкъ министри Тамбулат Эрзенов сөлгешкенди. Жыйынганла аны предложениесын къабил керегенди.

Школга хазырлана

Багъала уа къабадыла

Жайны ахыр кюнлери кеп ата-аналарны иги да тынгысыз этиюлдоле. Бююнлюкте уа жангы окуу жыл башланарына эки ийик къагыланды. Сабийини юс, аякъ кийимлери, китплары да биринчи сентярге хазыр болуурга керекдиле. Аны къыйынысыз этип, амандала токенелени, базарланы кыдырып айландалы.

КъМР-ни Агъач мюлк жаны бла къырал комитетини председатели Хасанби Мащукнов министрство аяны бир къауум эсгертуулери эсге алынмагъанлары себепли ол вопросу сюзер керекли болмагъанын айтханды. Андрей Арин бу вопросу бла байламлы битеу болгъан кемчилликени кетерип, аны жыйылууга алай кьоргоктарга чакыртылганды.

Докладла бла сөлгешкеннен араларында КъМР-ни транспорт, сувьез эм жол мюлк министри Анурби Суншев, РФ-ни МСЧ-ни КъМР-де Баш управленийсны таматасы Сергей Шагин да бар эдиле. Ала да кеслери башчылык этген сфералада болгъан бир къауум кемчилликени осперинден билдириуу эткендиле.

Жыйылуу ахырында Андрей Вениаминович жуукку заманын ичинде тамамалнырыга керекли бир къауум борчланы белгилегенди. Аладан бек магъаналылауу ол школаны жангы окууу жылга хазырлауу, жоллада болгъан транспорт аварияларыны саны арт кезиуде өсгенни эм къыш кезиуде жылуу баргъан ызланы тийишли халга келтириуу санаганды. Министрлерге аны тамаларына ол затланы эми контролга алырга буюрганды.

Бийыл школаны окууу жылга хазырлаууга болмагъанча кеп ача бөлюнгенди. Аны себепли ол, бу затны этпалмагъанбыс деген сөлвени эшитмейик, - дегенди премьер.

Жыйылуу ишине къагытын Правительствонун Председатели биринчи заместители Мурат Тхагалыев а районланы башчыларында адамланы иш хакъларын бермей борч этип тургъан тамаларла бер эседе, ала тизмелерин жарашдырларын тилегенди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

РЕДАКЦИЯНЫ КЪОНАГЪЫ

«Малкъарлы жазыуучулары, алимлени да ишлерин тюрк тилге кечюрлюкме»

Бу конюнде Тюркден Мальчикке Сузан Ышык-Оджак шык болгъан эзелени турарды. Ненча тил билесе, сора орус тилге нек юйреналмагъансы? Не десек да, аны юсю бола адам кеп затны билилди?

Кертиси, тилени билирге фахму болгъанын жазырлык тилге тойлуме. Тюрк тили миллетлени тиллерин кеп тилмай барысын да анылауу. Сөлешалгъан этмесе да, жазып берликме. Андан сора да инглиз, француз тиллени бек ити билеме. Энди орус тилге да юйрени муратым барды. Болсада тюрк тилени барысында да бирча ариу сөлеширгеди уюлум.

Бери Мальчикке - мен биринчи кереклене. Ол доктор ишим бла да байламлы. Алгъа Къаравайга барырга да бир умут этгенме. Болсада Тейпелдене - Аши мунда - Малькарда - жазыуучы себепли мен бери келгеме. Аны бла тюрк муратым бар эди да, ол толганды. Алай аны бла дагыда халпарласакъ сюеук эдим.

Чакъ дегенде мен Алимни «Азатлык» деген романын тюрк тилге кечюрме туралма. Аны юз жою чакърагы хазыр болганды. Энди кьорюсо къылымганды. Манди ары да чыгармачылык жаны бла байламлык жюрюктюргеди муратым.

Бююнлюкте докторантурада эм Мула-Мармарис чакърада лицейде тюрк тилден бла одобитюдан дересе береди. Ол малкъар тилини ити билгени себепли аны бла ушакъ этген да къыйын болмаганды. Бююн Сузан редакцияны конюнагыды.

Малкъар тюрколог Голгъурланы Зейтун, поэт Мусулаланы Сакинат, ити кълумуучу Аполлоны Алим эм асиртанла бла да тобешиме. Барысы да манга бек ити болушанды.

Малкъар тюрколог Голгъурланы Зейтун, поэт Мусулаланы Сакинат, ити кълумуучу Аполлоны Алим эм асиртанла бла да тобешиме. Барысы да манга бек ити болушанды. Ала бла илмуу, жашууна, маданий юсюнден да кеп халпар айтханды. Манга малкъар тилден, адабияттан илму ишле, литература чыгармала, эски эм жангы жылра, дагыда кеп киталар бергенди. Аланы да кепир заманда да тюрк тилге кечюрюрге мурат этмек.

Тюрке илмуу айнуюу квалый барды? - Ол бек кыйын ишти. Ке синиги жазыуучуга санар ючюн, хар не затдан да толу анылауу. Билимниг да болуурга керекди. Сбз ючюн, тюрк тилин окуу эсок, бек алгъа эски тюрк тилден башлайбы. Эс гертмеленде жазыуучуларга дерек болуурга керекди.

Бююнлюкте юнде байла деп кьорюлгем. Ол кьорюсю кезимде къыйал торленгенни билгире керекди. Аны себепли тенгешдириуу илму да бизде бек айныганды. Илмуу хар кесигенде тенгешдириуу болм барды. Мен анылагъандан, аны тюзон тохташдырыу ючюн а, ол бек ачы амалды.

Бизде илмуу бла юрешген тишируула да кьорюлде. Эр кийилден аз тойлудоле ала. Илмуу хар бөлүмюнде да бардыла тишируула. Устазла да кьорюлде тиширеттеле, бирси окуу юйюлде да. Мен да университетте устаз болуп ишлерге сюеке. Аны ючюн окуйма докторантурада. Эки профессор юйретиле мени. Тюрк тили миллетле бир бирлеринден узакъда жашагъанлыкъга, ала тил келгени мурдларла бирди. Была бла бир аз ишлеп кьорюу ала аны эми кълумликерине сейир этип къыйлык тойлудолу. Мен кесими ишимде ол затлауу да аз бурар.

Сора сизде къаравай-малкъар тили бөлүмюри бек ити тинтилгенди. Пособила, монографияла кьорюлде. Бизде алай киталар аз боларды. Буларны да тюрк тилге кьорюлсам, тенгешдириуу илму буюн бек айнырдыкъ эм бизде окуурга келген тюрк миллети студентлери себеп да болуурду. Алай да, мен онг болгъаны къадыр. Нальчикте терек-терк келип, мында илмуу айнуюу бла шыгарей бола турургады муратым.

Ушакъны МОКЪАЛАНЫ Зуура бардыганды. Сураны ХОЛАЛАНЫ Марзия алганды.

КУЛЬТУРА

Кьорючле — Москвада, Парижде да

Бизни республикалы художникле, Россейдеги, тыш къыралдагы кьорючлеге да къагытып, алгъарын эрте белгиле эткендиле. КъМР-ни Художниклери союзуну таматасы Анатолий Маргушев айтханды керме, Москвада Бююнлюкте искусствону музейинде ЮФФ-ну суратчылары «Мир Кавказ» деген кьорючлери ачылыккъды.

Ол башламчылыкны белгилеи художник Зураб Церетели этгенди. Ол кьорючлорю болгъанлары себепли Кавказ миллетлени суратла искусстволары бла ара шахарчыланы таншдырырга сюеди. ЮФФ-ну хар республикасындан, крайларындан да 30 иши этпирге аркинди. Бизни художниклени союзунда эчки комитет къураууна, правленияга киргенде да аны членлерини ишлерин осперинден жашыртын халда оюмларын айтхандыла. Бу айыруулары эчкин кесеги да болуурду.

Ючюбоз - Герман Паштов, Мухадин Кишев эм Ханми Савкуев - Россейни Художествову академиясны членкореспондентлери болгъаныбы одобитили, ала бир торло саныуладан ётмедилие, - дегенди Маргушев. - Кылгъан ишлени сайлай а, ала республиканы бек жарыклы кьорюктюрге керекдиле. Олду бизни борчуубз.

Кьорюм Москвада кьорючлюктен сора Парижде ЮНЕСКО-да ишлерингиде бир ауукъ заманды. Алайда да, КъМР-ни художниклери ишлери бла французлаула да таншырыккъыдыла. Художниклени союзу дагыда августу ахырында эчки кьорючге чакыр мурталды. Ала Республиканы ючюне бла Шахарны ючюне аталгъыздыла. Кеслери да, Миллет эм Суратла музейден ачылып, нальчикчиле, аны къонаклары да художниклери жангы ишлерин кьорюкюле.

Бизни корр.

ТЫЙЫ

Тютюн ичиу - аскерге заран тюшюрюу

Къоруулануу министрство кесини сатырларнда топончоле кьажуа кыты юрешни башлагъанды. Муратха керме, бек уллу магъаналы иш тамамланарыкъды - 10 жылдан сора къыргызбаны Сауутланган Кючлерини сатырларнда топончоле ичиу арталыда къурутлуурга керекди.

«Спартак-Нальчикки» пресс-атташеи Альберт Бекков билдиргенге керме, аргентиначы чабуулукъ эттиучу Франко Пародиини конкраткы болжалы таууругъанды. Клубну башчылары аны бла жангы аралда келишим бегитмезге оную этгендиле. Онтогузжыллык Пароди команда бла бирге аты оюннга къатышханды эм команданыгъа бир торло хайы-келгени мурады. Бу кюлде ол Аргентинагъа кетгенди.

«Краснодарны» чабуулукъ эттиучу жарымкоруулаучу Рикардо Лаго «Спартак-Нальчикке» кьечгенди. Краснодар клубун официалый сайты билдиргенге керме, бразилиячы футболчу нальчикчи клубла аралда сезонну ахырында дерг ойнарды. Бу сезонда Рикардо «Краснодарны» къуумунда жыйырма эки оюннга къатышханды. Тюрт гол ургъанды.

«Труд-7» газетден.

Акция

Къагъанакъа болушайыкъ

Багъалы шухъла, Къабарты-Малкъарны II Чегем элинде жашаган тьртыйлык сауосу сабий Карданов Ислам Аскербиевичге болушайык керекди. Аны диангуюу былайды (медицина терминлени малкъар тилге кьорючлек, аныларга къыйын болур деп, сабийни аурууну атын толусунай орус тилде жюрюктолгенича кьорючлек). Нейробластома заднее средостения, верхней доли левого легкого (онкология ст.4), двусторонняя нижнедолевая пневмония, ДН 2-й степени, СН 2-й степени, гипертония 1-й степени. Жашчыкъга кеп заманы багъарга керекди, багъар ючюн, уллу къоранд да этилдикли.

Ачанчы бу сьчхта ётдорюрге болуурду: Северокавказский банк СБ РФ г. Ставрополь - Кор.счет - 3010181060000000660 - Расч.счет - 30301810860330606000 - Расч.счет 30301810860000606033 БИК 040702660 ИНН 770708393 КПП 072102001 в ДО № 8631/100, г. Чегем № банковской книжки 42307.810.3.6033.4404716 Яндекс - бочка ачагыра.

Хауа

Иссилик тирликке заран салганды

РФ-ни МСЧ-ни Юг регион арасыны пресс-службаи билдиргенге керме, 12-чи августдан башлап Къабарты-Малкъарны он муниципалый районунда осал агрометеорология халла бла бай-

вкладлада сотовый байламлыкыгъа не тюрлю керимингиде да хакъ тьлеуноу бу номер бла тирлиригиде - № 41001429241530 эм кьорюлгүздан келген болушукъну эттиги!

Сьчхта жашлыкны атасы Карданов Аскер Хасановични атына ачылгандыла, тел: 89604313117. Акция КъМР-ни Минкоммолодъжунда жаш тьлеуноу динле аралы эм миллетле аралы «Келишулюк» («Согласие») клубуну болушукъу бла бардырылады.

хадери жетгенди, жерни бауу къваты уа +61, +65 градуска дерг кьызганды. Алай агрометеорология болумла болмагъанча бек къыздырганды. Бир-бир конюнде температура +35,+37 градус

ИТОГЛА

Жорукъга сыйынган хата сынамаз

Нальчик шахарны жеринде 7-июн иотарына керме, аварияны саны 3,1 проценте азайганды. Алай өлгенлени эм жаралы болгъанланы саны уа 15,6 проценте өскенди. Бек кеп ачыгъанла уа жау адамдалыла. Хар юз авариядан биринде адам өлгенди нада ауур жаралы болгъанды.

Дагыда водителле, бара тургъан жоларындан бир жауна чыгып, алпарындан келген транспорт бла къызыгып кеп авариа болады. Алай жарысуу ишлени санын азайтыу ючюн, республиканы жеринде 2009 жылда 8-ию августдан 15-ию августу дерг кезиуде «жау адамдалыла жол бериги» деген профилактика онокюне бардырылды.

Андан тийишли къыймат кьыгъар ючюн, онокюнокт кезиуде жол-патруль службаны эчки составы водителелени жолда жоруюну жорукъларине буюрукъ эттирилгенди. Андан тийишли къыймат берилгенича, 800 сомдан 1000 сомгъа дерг административ тазир тьлерикерин ултмасынла.

Ала бийыл жоруюну да эсе къаты тутсунала. Жау адам орамдан ётуп келе эсе, водител тохтап, аны жол къюргя борчуду. Аны бла бирге уа ол, бара тургъан жолундан бир жауна талып, алындан келип автоташинаны алына чакъса, 4 айдан 6 айгъа дерг заманы ишине транспорт жоруюрге аркиинги сыйырылды.

Жау адамла кеслери да жолда жоруюну жорукъларине билгире, толтурурга керекдиле. Алаансы бююнлюкте жолда жоруюну жорукълуулугуу жалчытырга къыйында.

Нальчикке УВД-ны ОГИБДД-сы.